

vise i z obchodů ujednaných tímto novým obchodním cestujícím, neboť požitky nejsou jediným kusem smluvním a smlouva služební může býti podstatně porušena i tehdy, když se protismluvní opatření nedotýká služebních požitků v neprospěch zaměstnancův (viz rozh. čís. 2367 sb. n. s.). Ostatně nelze tvrditi, že žalobce nemohl býti poškozen na nároku na provise, neboť není vyloučeno, že svou osobní činností při svých osobních známostech by byl mohl vyzískati na provisích více než nový, dosud nezpracovaný cestující. Pokud se v napadeném rozsudku zdůrazňuje, že v dopisu ze dne 8. ledna 1931, kterým oznámil právní zastupce žalobcův žalované firmě přerušení služebního poměru, nebylo uvedeno jako důvod tohoto přerušení, že byl přijat nový obchodní cestující, jest k tomu připomenouti, že zaměstnanec, vystupuje předčasně ze služebního poměru, není povinen, by oznámil zaměstnavateli ihned důvod předčasného vystoupení, nýbrž, že stačí, byl-li tu zákonný důvod v době zrušení služebního poměru a prokáže-li se teprve na soudě (rozh. čís. 7384 sb. n. s.). Tím, že si žalovaná firma zjednala nového obchodního cestujícího pro obvod vyhrazený smluvně žalobci a že tento nový cestující konal tam obchodní cestu v době, kdy žalobce byl ještě u žalované v poměru služebním, byl dán žalobci žalovanou firmou důležitý důvod k předčasnému zrušení služebního poměru podle § 26 zák. o obch. pom., tento důvod byl žalobcem ve sporu uplatněn a prokázán a žalovaná firma jest proto žalobci povinna k náhradě podle ustanovení § 29 zák. o obch. pom. Tento nárok byl žalobcem soudně uplatněn ve lhůtě § 34 zák. o obch. pom. Nižší soudy, neuznavše v tomto smyslu a zamítнувše žalobu, pochybily po stránce právní a dovolací důvod podle § 503 čís. 4 c. ř. s. jest tudíž opodstatněn.

Čís. 13020.

Byl-li žalobní nárok o zaplacení více než 5.000 Kč opírán původně jen o pracovní poměr, za řízení před okresním soudem, příslušným podle § 42 zákona o pracovních soudech, pak opřel žalobce svůj nárok i o právní důvod vyplývající z § 1435 obč. zák, jež uplatnil pro případ, že by se stal právní důvod žaloby z pracovního poměru neudržitelný, šlo o změnu žaloby, a, nesouhlasil-li žalovaný se změnou i z toho důvodu, že jest vyloučena příslušnost okresního soudu, nebylo lze změnu žaloby povolit, třebaž byl okresní soud vzhledem k předpisu § 42 zákona o pracovních soudech příslušným k projednání žaloby opřené o pracovní poměr, bez ohledu na výši hodnoty předmětu sporu.

(Rozh. ze dne 17. listopadu 1933, R I 963/33.)

Žalobu o zaplacení 58.000 Kč, zadanou na krajském soudě v P., opřela žalobkyně jen o smlouvu čelední. Krajský soud v P. usnesením ze dne 12. července 1932 postoupil věc okresnímu soudu v S. podle §§ 2, 3 a 42 zák. čís. 131/1931 sb. z. a n. jako soudu příslušnému k rozhodnutí tohoto sporu z poměru pracovního. Za řízení na okresním soudě v S. opřel žalobce přípravným spisem ze dne 25. dubna 1933 žalobní nárok i o bezdůvodné obohacení žalované pozůstalosti ve

smyslu § 1435 obč. zák. Soud první stolice zamítl námitku žalované, že jde o nepřipustnou změnu žaloby, poněvadž v přípravném spise ze dne 25. dubna 1933 žalobkyně nezměnila přednes skutkových okolností a žalobní důvod, nejde tudíž podle § 235 c. ř. s., čtvrtý odstavec, o změnu žaloby. Rekursní soud nepřipustil změnu žaloby, spočívající v nově uplatňovaných okolnostech uvedených v přípravném spise žalující strany ze dne 25. dubna 1933, pokud jimi měl býti odůvodněn žalobní nárok žalující strany ve smyslu § 1435 obč. zák. Důvody: Opírá-li žalobkyně ve svém přípravném spise ze dne 25. dubna 1933 žalobní nárok též o nárok z bezdůvodného obohacení ve smyslu ustanovení § 1435 obč. zák., není správný názor soudu první stolice, že nejde o změnu žaloby podle § 235 c. ř. s., neboť není pochyby, že právní důvod v žalobě uplatňovaný jest úplně rozdílný od právního důvodu nyní podpůrně uplatňovaného, protože žalobkyně nyní skutkově tvrdí, že práce konala též z toho důvodu, že jí zemřelý Jan J. slíbil sňatek a dědictví. Tato změna žaloby, záležející v rozšíření žalobního důvodu, jest však se stanoviska předpisů jurisdikční normy o příslušnosti soudu nepřipustna, neboť vzhledem k výši žalobního nároku (pohledávka 58.000 Kč), není příslušný okresní soud v S. pro nárok, opřený o předpis § 1435 obč. zák., nýbrž podle ustanovení §§ 49 a 50 j. n. krajský soud. Nehledíc však k těmto ustanovením o příslušnosti, jest změna ta nepřipustná též proto, že následkem této změny lze se obávati značného stížení a protahování sporu (§ 235 c. ř. s.). Žalovaná strana jest touto změnou žaloby náhle postavena před úplně novou situací, což má za následek značné zatížení žalované strany, zejména když tato změna žaloby má nutně za následek zvláštní mimořádné přípravy a uplatňování nových obran a průvodních prostředků žalovanou stranou, nehledíc ani k tomu, jak správně stěžovatelka ve stížnosti uplatňuje, že spory o nároky z důvodu obohacení jsou po právní stránce velmi složité. Připustil-li proto první soud přes odpor stěžovatelky rozšíření žaloby, neodpovídá to ani stavu věci ani zákonu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Usnesením ze dne 26. ledna 1933 prohlásil se krajský soud v P. nepřislušným pro projednávání žaloby o zaplacení pohledávky 58.000 Kč, vzniklé prý proti žalované z pracovního poměru a odkázal věc příslušnému okresnímu soudu v S., oddělení pracovnímu. Ježto, jak z vládního nařízení ze dne 1. listopadu 1931 čís. 180 sb. z. a n. vyplývá, nebyl pro soudní okres v S. zřízen ani samostatný pracovní soud ani zvláštní oddělení pro spory pracovní, stal se důsledkem onoho usnesení krajského soudu v P., nabyvšího právní moci, příslušným podle § 42 zákona čís. 131/1931 sb. z. a n. k projednávání žaloby okresní soud v S. Při ústním jednání ze dne 2. května 1933 u okresního soudu v S. opřela žalobkyně svůj nárok nejen o pracovní poměr, nýbrž tvrdila i, že jest její nárok odůvodněn také ustanovením § 1435 obč. zák. z toho důvodu, že práce konala také proto, že jí zemřelý Jan J. slíbil sňatek a dědictví, že však k ničemu z toho nedošlo. Tím opřela žalobkyně nárok svůj také o nový právní důvod, vyplývající z ustanovení § 1435 obč. zák., který

však uplatnila, jak jest rozuměti jejímu přednesu, pro případ, že by se ukázal právní důvod žaloby z pracovního poměru neudržitelným. Tím tedy opřela žalobkyně svůj nárok na místo původního žalobního důvodu, pakli by neobstál, o nový žalobní důvod. Šlo tudíž pro ten případ o změnu žaloby podle § 235 c. ř. s. Leč změnu tuto nebylo lze povolit, pakli žalovaná s ní nesouhlasila, a to z toho důvodu, jak správně vystihl rekursní soud, že jí byla vyloučena příslušnost okresního soudu v S. Podle § 42 zákona čís. 131/1931 sb. z. a n. byl tento okresní soud ovšem výlučně příslušný pro projednávání žaloby, opřené o právní důvod z pracovního poměru bez ohledu na výši hodnoty předmětu sporu a platí jinak pro řízení v tomto případě kromě odchylky co do místní příslušnosti obecné předpisy civilních řádů (rozh. čís. 12239 sb. n. s.). Avšak právě tyto předpisy, a to předpisy § 49 a 50 j. n. nedovolovaly, když žalovaná nesouhlasila a naopak vznesla námitku, aby byla projednána u téhož okresního soudu žaloba o 58.000 Kč, opřená o právní důvod podle § 1435 obč. zák., nespádající pod žádný z případů vytčených v ustanovení §§ 1—2 uvedeného zákona, ježto právní rozepře, které nejsou přiděleny okresním soudům, jakž je i taková, kde hodnota sporného předmětu je vyšší než 5.000 Kč (§ 49 j. n.), náleží před sborové soudy první stolice a pro žalobu z tohoto důvodu podanou neplatí výjimka § 42 uvedeného zákona o nerozhodnosti výše předmětu sporu, ježto platí jen pro žalobu vznesenou z důvodů vytčených v §§ 1 a 2 uvedeného zákona. Byl-li však procesní soud nepříslušným pro projednání sporu o nároku založeném nikoli na pracovním, služebním nebo učebním poměru (§§ 1 až 2 uvedeného zákona), nebylo ve smyslu § 235 c. ř. s. ani přípustným dovoliti rozšíření žaloby podle návrhu žalobkyně, když žalovaná nesouhlasila.

Čís. 13021.

»Úvěrové provise« jmenovitě při úvěrní hypotece, nepožívají stejného pořadí s jistinou a nemohou ani býti přikázány v knihovním pořadí jako samostatné pohledávky. Pokud je lze přikázati v rámci jistoty pro vedlejší závazky.

(Rozh. ze dne 17. listopadu 1933, R I 1082/33.)

Soud první stolice, rozvrhuje nejvyšší podání za exekučně prodanou nemovitost, přikázal knihovní věřitelce, bance A, úvěrové provise a útraty ve stejném pořadí s jistinou. Rekursní soud nepřikázal bance A. nic na úvěrové provise ani na útraty a uvedl ohledně úvěrových provisí v důvodech: Provisé, i když jsou zvlášť vedle nejvyšší úvěrní částky a úroků zástavním právem v určitých procentech zjištěny, nelze považovati za jistotu ve smyslu § 14 druhý odstavec knih. zák., poněvadž jde o náklady, jichž možnou výši nelze z knih bezpečně seznati, a jich přikázáním byla by zřejmě porušena zásada publicity a speciality veřejných knih a důvěry v knihy veřejné. Tyto provise mohly by býti účtovány a přikázány jen v rámci úvěrové částky nebo vedlejších závazků, nejvyšší úvěrová částka jest však vyčerpána výší jistiny,